

2023- yil yanvar-may oylari uchun
dastlabki ma'lumot

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo'limi:
74 224-80-57

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, **2023-** yil yanvar-may oylarilarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **2 065,9 mln AQSh** dollariga yetdi va **2022-** yilning yanvar-may oylariga nisbatan **371,8 mln AQSh** dollariga yoki **21,9 %** ga ko'paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-may, mln AQSh dollari)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **2 065,9** - **21,9 %**

(2022- y.: **1 694,1**)

Saldo

2023- y.: **- 1 075,4** (2022 y.: **- 838,1**)

Eksport

2023- y.: **495,2** - **15,7 %**

(2022- y.: **428,0**)

Tovarlar: 489,5

Xizmatlar: 5,7

Import

2023- y.: **1 570,7** - **24,1 %**

(2022- y.: **1 266,1**)

Tovarlar: 1 535,5

Xizmatlar: 35,2

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarining tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo‘shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi **495,2** mln AQSh dollariga (**15,7 %** ga ko‘paydi) va import hajmi **1 570,7** mln AQSh dollariga (**24,1 %** ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida **1 075,4** mln AQSh dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR (2023- yil yanvar-may, mln AQSh dollari)

Koreya Respublikasi TSA – 631,1 Eksport: 0,01 Import: 631,1 30,5 %	XXR TSA – 501,0 Eksport: 30,0 Import: 471,0 24,3 %	Qozog‘iston TSA – 215,4 Eksport: 211,3 Import: 4,1 10,4 %	Rossiya Federatsiyasi TSA – 123,2 Eksport: 70,8 Import: 52,4 6,0 %	Qirg‘iz Respublikasi TSA – 121,5 Eksport: 107,3 Import: 14,2 5,9 %
Braziliya TSA – 95,1 Eksport: 0,1 Import: 95,0 4,6 %	Meksika TSA – 79,1 Eksport: - Import: 79,1 3,8 %	AQSH TSA – 60,6 Eksport: 0,2 Import: 60,4 2,9 %	Turkiya TSA – 46,9 Eksport: 14,5 Import: 32,4 2,3 %	Hindiston TSA – 27,0 Eksport: 0,0004 Import: 27,0 1,3 %

Andijon viloyati jahonning **70** mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Koreya Respublikasida (**30,5** %), XXRda (**24,3** %), Qozogʻistonda (**10,4** %), Rossiya Federatsiyasida (**6,0** %), Qirgʻiz Respublikasida (**5,9** %) va Braziliyada (**4,6** %) qayd etilgan.

Shuningdek, qoʻshni davlatlar bilan oʻzaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni iqtisodiy-ijtimoiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini koʻrish mumkin.

Xususan, Qirgʻiz Respublikasi, Qozogʻiston va Tojikiston kabi qoʻshni davlatlar bilan TSAda soʻnggi yillarda katta oʻzgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, soʻnggi uch yilda TSA Qozogʻiston va Qirgʻiz Respublikasi bilan **1,3** barobarga oshdi.

TASHQI SAVDO PROFITSITI BOʻLGAN ASOSIY UCH DAVLAT (2023- yil yanvar-may mln AQSh dollari)

Qozogʻiston – 207,2

Qirgʻiz Respublikasi – 93,1

Tojikiston – 8,9

Tashqi iqtisodiy faoliyat boʻyicha **20** ta yirik hamkor-davlatlar orasidan uchta davlatda ijobiy tashqi savdo balansi kuzatilgan. Xususan, Qozogʻiston, Qirgʻiz Respublikasi va Tojikiston davlatlari shular jumlasidandir. Qolgan **17** ta davlatlar bilan manfiy tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-may, mln AQSh dollari)

	Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.
	Koreya Respublikasi	424,7	737,5	631,1
	<i>Eksport</i>	0,2	0,4	0,01
	<i>Import</i>	424,5	737,1	631,1
	XXR	165,3	310,5	501,0
	<i>Eksport</i>	37,6	45,2	30,0
	<i>Import</i>	127,7	265,3	471,0
	Qozog'iston	138,7	146,2	215,4
	<i>Eksport</i>	134,9	143,2	211,3
	<i>Import</i>	3,8	3,0	4,1
	Rossiya Federatsiyasi	80,6	134,2	123,2
	<i>Eksport</i>	26,0	46,8	70,8
	<i>Import</i>	54,6	87,4	52,4
	Qirg'iz Respublikasi	112,4	160,0	121,5
	<i>Eksport</i>	97,8	147,8	107,3
	<i>Import</i>	14,6	12,2	14,2
	Braziliya	6,1	9,4	95,1
	<i>Eksport</i>	-	0,1	0,1
	<i>Import</i>	6,1	9,3	95,0
	Meksika	1,5	2,3	79,1
	<i>Eksport</i>	-	0,00001	-
	<i>Import</i>	1,5	2,3	79,1
	AQSh	28,2	28,0	60,6
	<i>Eksport</i>	0,2	0,1	0,2
	<i>Import</i>	28,0	27,9	60,4
	Turkiya	36,9	47,1	46,9
	<i>Eksport</i>	10,8	21,0	14,5
	<i>Import</i>	26,1	26,1	32,4
	Hindiston	7,7	14,4	27,0
	<i>Eksport</i>	0,2	0,3	0,0004
	<i>Import</i>	7,5	14,1	27,0

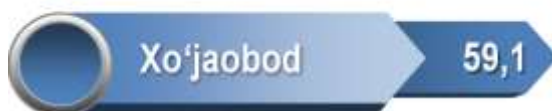
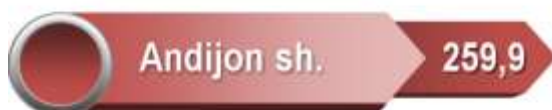
	Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.
	Germaniya	4,2	8,5	24,8
	<i>Eksport</i>	0,3	0,5	0,7
	<i>Import</i>	3,9	8,0	24,1
	Belarus	1,7	3,2	13,5
	<i>Eksport</i>	0,6	0,9	10,5
	<i>Import</i>	1,1	2,3	3,0
	Slovakiya	2,9	5,1	12,8
	<i>Eksport</i>	-	0,001	-
	<i>Import</i>	2,9	5,1	12,8
	Italiya	6,0	9,0	10,8
	<i>Eksport</i>	1,4	2,4	3,2
	<i>Import</i>	4,6	6,6	7,6
	Ozərbayjon	2,3	6,2	9,4
	<i>Eksport</i>	1,7	6,0	9,4
	<i>Import</i>	0,6	0,2	-
	Tojikiston	1,3	1,8	9,1
	<i>Eksport</i>	0,5	1,2	9,0
	<i>Import</i>	0,8	0,6	0,1
	Chexiya	3,6	10,0	9,0
	<i>Eksport</i>	0,005	-	-
	<i>Import</i>	3,6	10,0	9,0
	Eron Islom Respublikasi	3,5	4,2	7,8
	<i>Eksport</i>	0,2	0,4	2,6
	<i>Import</i>	3,3	3,8	5,2
	Polsha	5,2	4,2	6,4
	<i>Eksport</i>	0,8	0,2	0,3
	<i>Import</i>	4,4	4,0	6,1
	Ukraina	5,9	1,9	5,3
	<i>Eksport</i>	4,7	1,2	2,7
	<i>Import</i>	1,2	0,7	2,6

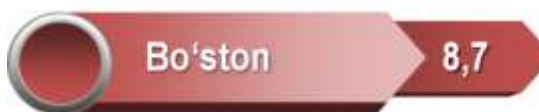
ANDIJON VILOYATINIG HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI (2023- yil yanvar-may)*

	Hajm mln AQSh dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	2 065,9	121,9	100,0
Andijon sh.	259,9	122,7	12,6
Xonobod sh.	48,7	150,5	2,4
tumanlar:			
Oltinko'l	28,6	201,0	1,4
Andijon	42,1	132,1	2,0
Baliqchi	24,5	88,5	1,2
Bo'ston	8,7	83,4	0,4
Buloqboshi	37,2	400,7	1,8
Jalaquduq	16,9	69,5	0,8
Izboskan	7,8	70,4	0,4
Ulug'nor	9,3	89,1	0,5
Qo'rg'ontepa	20,8	51,9	1,0
Asaka	1 434,8	127,3	69,5
Marhamat	10,4	91,5	0,5
Shahrixon	43,9	95,5	2,1
Paxtaobod	10,7	127,8	0,5
Xo'jaobod	59,1	79,9	2,9

Eng yuqori hajm,
mln AQSh dollari

Eng quyi hajm,
mln AQSh dollari

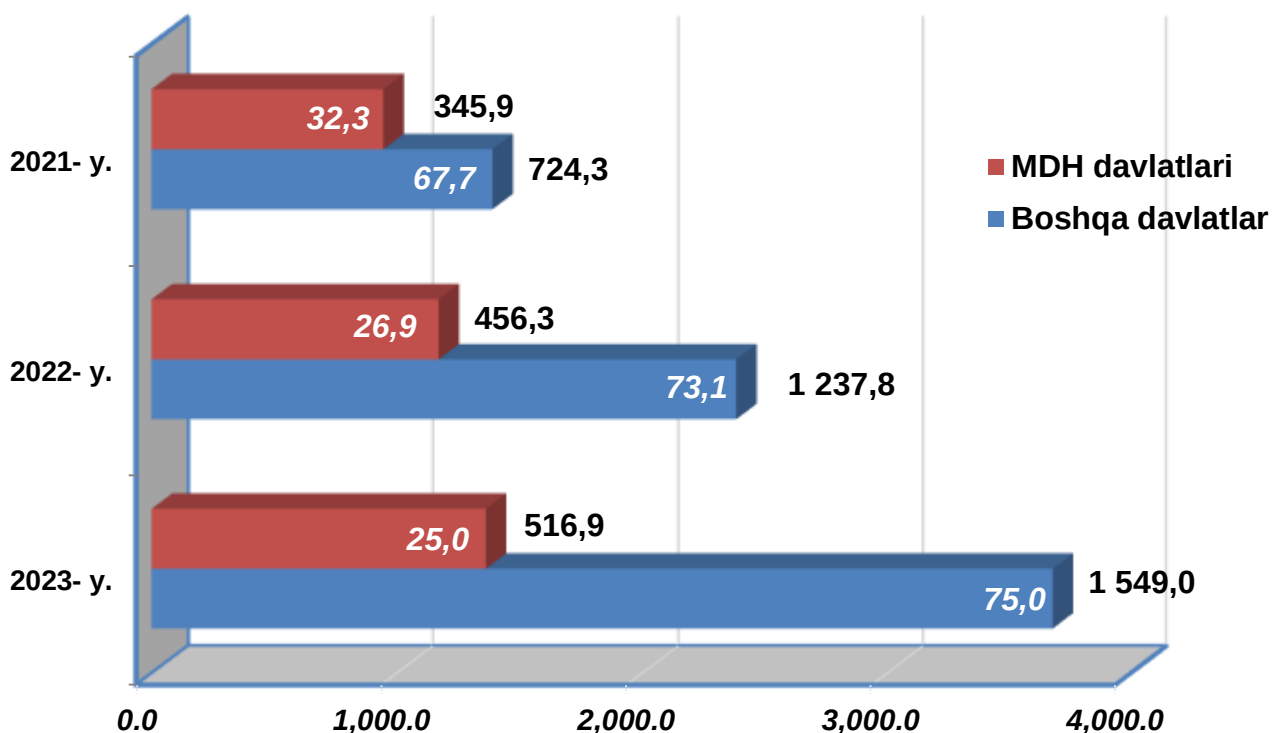

Viloyatda tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **69,5 %** ulush bilan **1 434,8** mln AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Izboskan tumani **0,4 %** ulush bilan **7,8** mln AQSh dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-may, mln AQSh dollari, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-may oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi **25,0 %** ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022- yilning mos davriga nisbatan **1,9 %** ga kamayib, so'ngi uch yilda o'rtacha ko'rsatkichni qayd etdi.

Andijonning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSAsi 2023- yilning yanvar-may oylarida 2022- yilning mos davriga nisbatan **1,9 %** ga ko'paydi va jami TSAdagi ulushi **75,0 %** ni tashkil etdi.

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2023- yil yanvar-may holatiga ko'ra, **516,9** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan eksport **439,8** mln AQSh dollariga yetgan bo'lsa, import **77,1** mln AQSh dollari qiymatida qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING MDH DAVLATLARI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2023- yil yanvar-may, mln AQSh dollari)

Rossiya Federatsiyasi

TSA – 123,2
Eksport – 70,8
Import – 52,4

Qozog'iston

TSA – 215,4
Eksport – 211,3
Import – 4,1

Qirg'iz Respublikasi

TSA – 121,5
Eksport – 107,3
Import – 14,2

Ozarbajjon

TSA – 9,4
Eksport – 9,4
Import – -

Belarus Respublikasi

TSA – 13,5
Eksport – 10,5
Import – 3,0

Tojikiston

TSA – 9,1
Eksport – 9,0
Import – 0,1

Moldova Respublikasi

TSA – 1,1
Eksport – 0,8
Import – 0,3

Ukraina

TSA – 5,3
Eksport – 2,7
Import – 2,6

Turkmaniston

TSA – 3,6
Eksport – 3,4
Import – 0,2

Armaniston

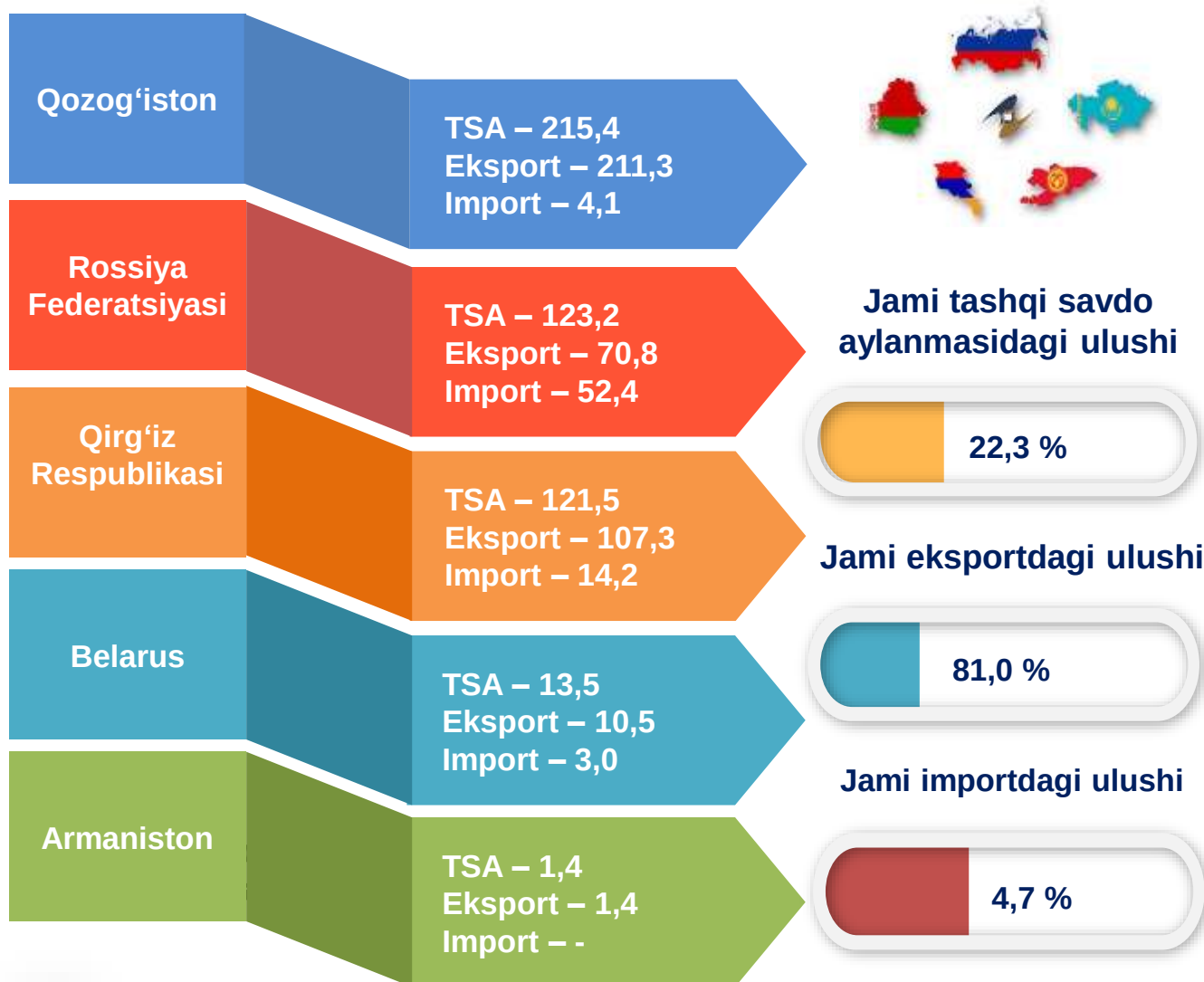
TSA – 1,4
Eksport – 1,4
Import – -

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori hajmlari Qozog'iston (**41,7** %), Rossiya Federatsiyasi (**23,8** %) hamda Qirg'iz Respublikasi (**23,5** %) davlatlari bilan qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING YEOIIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-may, mln AQSh dollari, ulushi, % da)

Andijon viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi **475,0** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport hajmi **401,3** mln AQSh dollari, import hajmi esa **73,7** mln AQSh dollariga yetdi.

Shuni ta'kidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Qozog'iston, Rossiya federatsiyasi, Qirg'iz Respublikasi, Belarus va Armaniston) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

ANDIJON VILOYATI EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyorlar soni **308** taga yetdi va ular tomonidan **495,2** mln AQSh dollari qiymatidagi (2022- yilning mos davriga nisbatan **15,7** % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2023- yil yanvar-may, ulushi, % da)

Andijon viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinlarda – XSST**) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni **XSST** bo'yicha kodlashtirish, **TIF TN** va **XSST** o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-may, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln AQSh dollari		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami eksport	428,0	495,2	131,7	115,7	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	12,1	11,6	108,6	95,8	2,8	2,3
Ichimliklar va tamaki	0,02	2,8	14,8	159,2 b.	0,004	0,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	1,7	2,3	30,8	131,0	0,4	0,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	3,4	0,5	436,5 b.	15,8	0,8	0,1
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,0	0,0002	8,9	9,0 b.	0,0	0,0
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	1,5	11,0	2,1 b.	7,5 b.	0,3	2,2
Sanoat tovarlari	134,3	113,5	168,7	84,5	31,4	22,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	145,6	214,7	102,9	147,4	34,0	43,3
Turli xil tayyor buyumlar	125,8	133,1	149,3	105,8	29,4	26,9
Xizmatlar	3,6	5,7	172,7	159,1	0,9	1,2

Eksport tarkibida tovarlar ulushi **98,8 %** ni tashkil etib, ular mashinalar va transport asbob uskunalar (**43,3 %**), turli xil tayyor buyumlar (**26,9 %**), sanoat tovarlari (**22,9**), kimyoviy vositalar (2,7 %) va oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**1,2 %**) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-may)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022- yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	10 888,0	99,0
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	328,4	64,3
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	194,0	38,6
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	116,0	8,7 b.
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	2 777,9	159,2 b.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	1 748,8	123,2
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	240,3	3,0 b.
Moy olinadigan urug'lar va moy olinadigan mevalar	186,5	101,3
56 bo'limga kiritilgandan tashqari o'gitlar uchun xomashyo va mineral xomashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	88,1	152,8
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	542,5	15,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari, xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan	0,2	-
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; mumlar; texnik aralashmalar va preparatlar	-	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	10 181,4	66,4 b.
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari; xojatxona preparatlari, polirovkalash va yuvish vositalari	283,2	7,6 b
Noorganik kimyo moddalari	243,6	131,8
Birlamchi shaklda bo'lmagan plastmassalar	144,2	2,2 b.

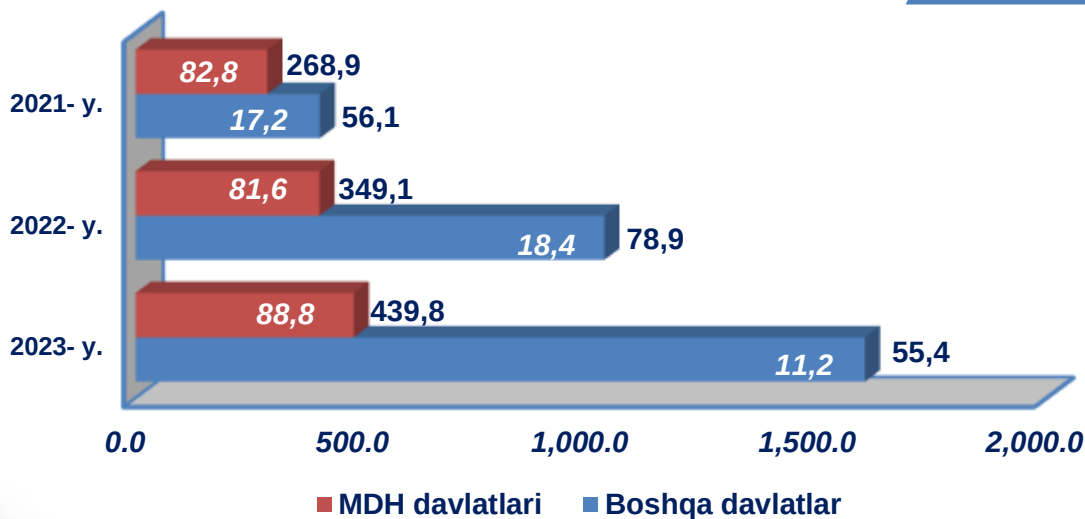
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022-yilning mos davriga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	10 1591,6	87,7
Qog'oz, karton va qog'oz massasi, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	5 155,0	65,4
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	2 546,7	42,2
Ruda bo'lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 352,4	58,4
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Avtomobillar (shu jumladan havo transporti vositalari)	139 646,7	154,8
Energiya generatori mashinalari va asbob-uskunalar	64 333,9	130,3
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblari, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'lmagan qismlari ham)	4 765,9	100,0
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	4 050,1	4,5 b.
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	122 841,9	107,0
Poyabzal	6 741,4	104,7
Yo'l anjomlari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	1 324,0	78,9
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	1 152,2	80,0

Andijon tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda - tovarlar kelib chiqqan mamlakat, agar kelib chiqqan mamlakat noaniq bo'lsa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2023- yilning yanvar-may oylarida MDH mamlakatlari 439,8 mln AQSh dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilindi, jami eksportning 88,8 % ini tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-may, mln AQSh
dollari, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-may oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, XXR, Turkiya, Belarus va Ozarbayjon kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi 91,7 % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-may, % da)

ANDIJON VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI *(yanvar-may, yillar kesimida)*

Davlatlar	Mln AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Qozog'iston	143,2	211,3	106,1	147,5	2	1
Qirgiz Respublikasi	147,8	107,3	151,1	72,6	1	2
Rossiya Federatsiyasi	46,8	70,8	180,3	151,4	3	3
Xitoy	45,2	30,0	120,3	66,3	4	4
Turkiya	21,0	14,4	195,0	68,6	5	5
Belarus	0,9	10,5	137,7	11,9 b.	14	6
Ozarbajjon	5,9	9,4	3,4 b.	157,6	13	7
Tojikiston	1,2	8,9	2,5 b.	7,2 b.	6	8
Turkmaniston	0,1	3,4	25,3	30,5 b.	11	9
Italiya	2,4	3,2	167,7	133,6	27	10
Ukraina	1,2	2,6	26,4	216,2	8	11
Eron Islom Respublikasi	0,4	2,5	2,1 b.	6,7 b.	12	12
Armeniya	0,03	1,4	147,9	39,0 b.	18	13
Litva	-	1,0	-	-	31	14
Moldova Respublikasi	1,9	0,8	82,3	43,5	9	15
Germaniya	0,6	0,7	195,3	128,9	16	16
Bangladesh	0,03	0,7	74,9	24,0 b.	32	17
Polsha	0,2	0,3	28,3	152,8	23	18
Portugaliya	0,01	0,3	-	55,4 b.	34	19
Afg'oniston	3,9	0,3	2,5 b.	7,5	7	20

ANDIJON VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI (2023- yil yanvar-may)*

	Hajm mln AQSh dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	495,2	115,7	100,0
Andijon sh.	46,1	106,4	9,3
Xonobod sh.	13,1	86,2	2,7
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	19,9	197,5	4,0
Andijon	20,6	207,2	4,2
Baliqchi	23,0	112,7	4,6
Bo'ston	7,8	79,4	1,6
Buloqbooshi	6,9	110,1	1,4
Jalaquduq	13,7	61,4	2,8
Izboskan	5,0	73,5	1,0
Ulug'nor	8,1	101,8	1,6
Qo'rg'ontepa	11,0	42,2	2,2
Asaka	239,1	148,5	48,3
Marhamat	6,4	95,6	1,3
Shahrixon	27,3	127,5	5,5
Paxtaobod	7,5	163,2	1,5
Xo'jaobod	38,1	69,3	7,7

Eng yuqori hajm,
mln AQSh dollari

Asaka

239,1

Andijon sh.

46,1

Xo'jaobod

38,1

Eng quyi hajm,
mln AQSh dollari

Buloqbooshi

6,9

Marhamat

6,4

Izboskan

5,0

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **48,3 %** bilan **239,1** mln AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Izboskan tumani **1,0 %** bilan **5,0** mln AQSh dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2023- yil yanvar-may oylarida **40,4** ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo'lib, ushbu ko'rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **4,8** ming tonnaga ko'paydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg'iz Respublikasi (**65,3** %), Rossiya Federatsiyasi (**30,7** %), Latviya (**1,9** %), Belarus (**1,5** %) hamda Qozog'iston (**0,5** %) davlatlari hissasiga to'g'ri kelgan.

2023- yil yanvar-may oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan **10,5 mln** AQSh dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko'rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **6,1** % ga kamaydi va jami eksportdagi ulushi **2,1** % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

(2023- yil yanvar-may, o'zgarish sur'atlari, qiymatga nisbatan)

Uzum (quritilgan uzumni qo'shgan holda) 0,4 mln. AQSH dollari 0,8 ming tonna ↑ 105,0 %	Karam 1,0 mln. AQSH dollari 4,9 ming tonna ↑ 69,4 %	Gilos 0,6 mln. AQSH dollari 0,9 ming tonna ↓ - %	Pomidor 1,2 mln. AQSH dollari 2,0 ming tonna ↓ 83,8 %
Shaftoli 0,01 mln. AQSH dollari 0,04 ming tonna ↑ 21,3 %	Bodring 1,1 mln. AQSH dollari 1,6 ming tonna ↑ 3,0 b.	Qovun va tarvuz 0,6 mln. AQSH dollari 3,0 ming tonna ↑ 5,3 b.	Piyoz 1,2 mln. AQSH dollari 6,2 ming tonna ↑ 109,3 %

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (2023- yil yanvar-may)

Davlatlar	Ming tonna	Ming. AQSH dollari	Ulushi, % da *
 Qirg'iz Respublikasi	35 525,3	7 104,8	65,3
 Rossiya Federatsiyasi	4 092,0	3 338,2	30,7
 Latviya	476,9	203,7	1,9
 Belarus	74,5	160,8	1,5
 Qozog'iston	619,0	57,9	0,5
 Moldova Respublikasi	41,7	15,2	0,1
 Mongoliya	14,7	7,4	0,1

* qiymat ifodasidan

2023- yil yanvar-may oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiymat jihatidan eng katta hajmi Qirg'iz Respublikasiga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining **65,3** %), bu ko'rsatkich Rossiya Federatsiyasiga eksport hajmidan **2,1** barobar ko'p.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So'nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo'shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan viloyat uchun muhim soha bo'lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo'shilishini ta'minlaydi.

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xomashyosini o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2023- yil yanvar-may oylari yakuni bo'yicha **165,7 mln** AQSh dollarilik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning **33,5 %** ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan **28,2 %** ga kamaydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (**73,8 %**), naqshli mato (**14,6 %**) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan **221** turdagi to'qimachilik mahsulotlari dunyoning **19** ta davlatiga eksport qilindi.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI

(yanvar-may, ming AQSh dollari)

	2022- yil	2023- yil
Jami:	230 671,4	165 720,1
 Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	114 482,7	122 286,2
 Naqshli mato	18 118,4	24 170,5
 Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	4 080,2	3 969,7
 Paxtadan yigirilgan ip	80 294,1	0,0
 Gilamlar	2 252,8	4 317,6
 Paxtadan gazlamalar	3 276,8	3 100,2
 Paxta mahsulotlari	2 422,5	1 284,1

DAVLATLAR KESIMIDA TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-may, ming AQSh dollari)

	2022- yil	2023- yil	O‘shish sur’ati, % da
 Qirg‘iz Respublikasi	109,5	76,2	69,6
 Rossiya Federatsiyasi	39,4	50,6	128,4
 Belarus	0,7	9,6	13,0 b.
 Qozog‘iston	5,0	8,0	161,7
 Tojikiston	0,7	7,7	10,7 b.
 Italiya	2,4	3,2	133,5
 Ukraina	1,1	2,4	2,1 b.
 Ozarbayjon	0,5	2,3	4,5 b.
 XXR	45,2	1,3	2,9
 Litva	-	0,9	-
 Moldova Respublikasi	1,8	0,8	43,1
 Turkiya	20,8	0,7	3,6
 Armeniya	0,0	0,5	15,3 b.
 Germaniya	0,5	0,5	102,0
 Eron Islom Respublikasi	0,3	0,4	100,5
 Boshqalar	2,5	0,5	18,2

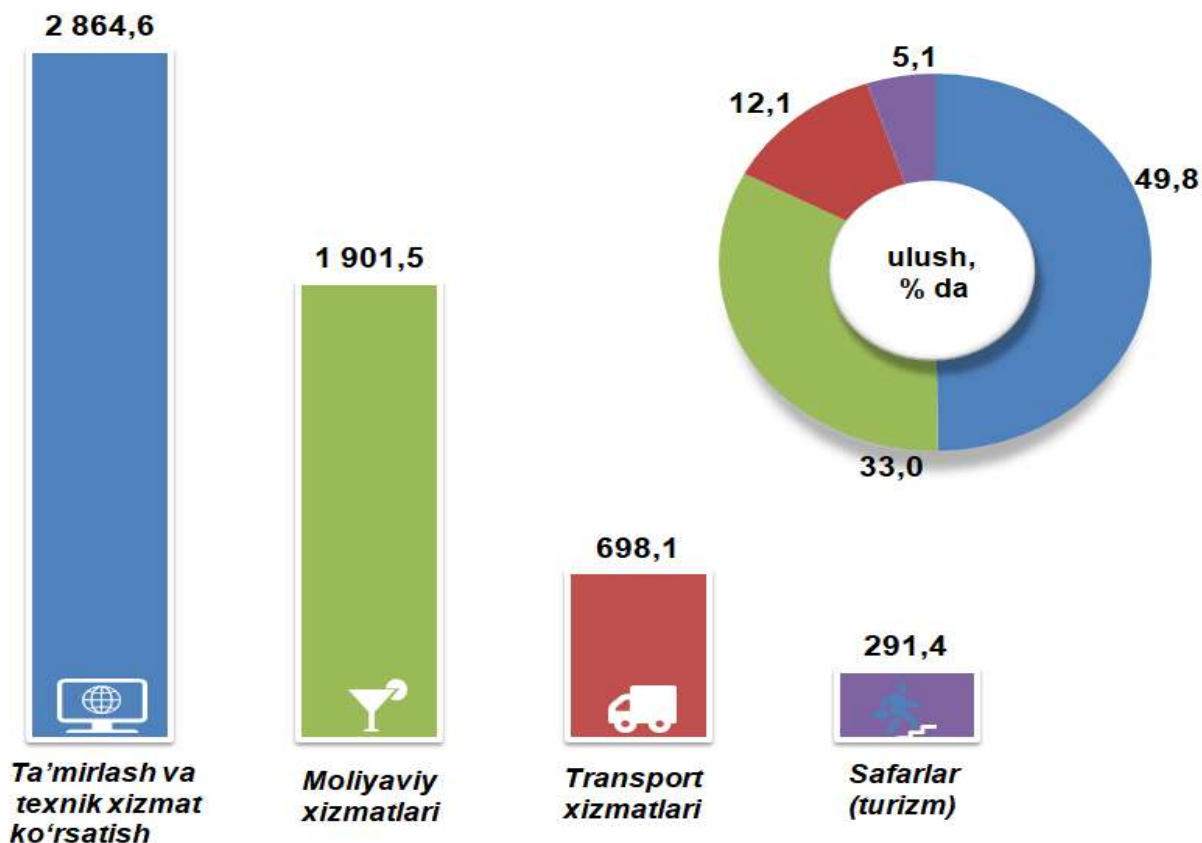
Viloyatning to‘qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag‘batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati va hamkor davlatlardagi to‘qimachilik bozoridagi ulushi oshib bormoqda.

To‘qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Qirg‘iz Respublikasi (**42,0 % – 76,2 mln AQSh dollari**) va Rossiya Federatsiyasi (**30,5 % – 50,6 mln AQSh dollari**) davlatlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Mamlakatimizda yangi ishlab chiqarish texnologiyalari va zamonaviy uskunalardan keng foydalanish, sohada sifat menejmenti tizimining joriy etilishi natijasida mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bu, o'z navbatida, tayyor mahsulotlarga jahon bozorlarida o'z o'rnini topish imkonini beradi.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-may, ulushi, % da)

Xizmatlar eksporti hajmi **5 755,6** mln AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining **1,2** % ini tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **59,1** % ga ko'paydi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatish (**49,8** %), moliyaviy xizmatlar (**33,0** %), transport xizmatlar (**12,1** %) va safarlar (turizm) (**5,1** %) hissasiga to'g'ri kelgan.

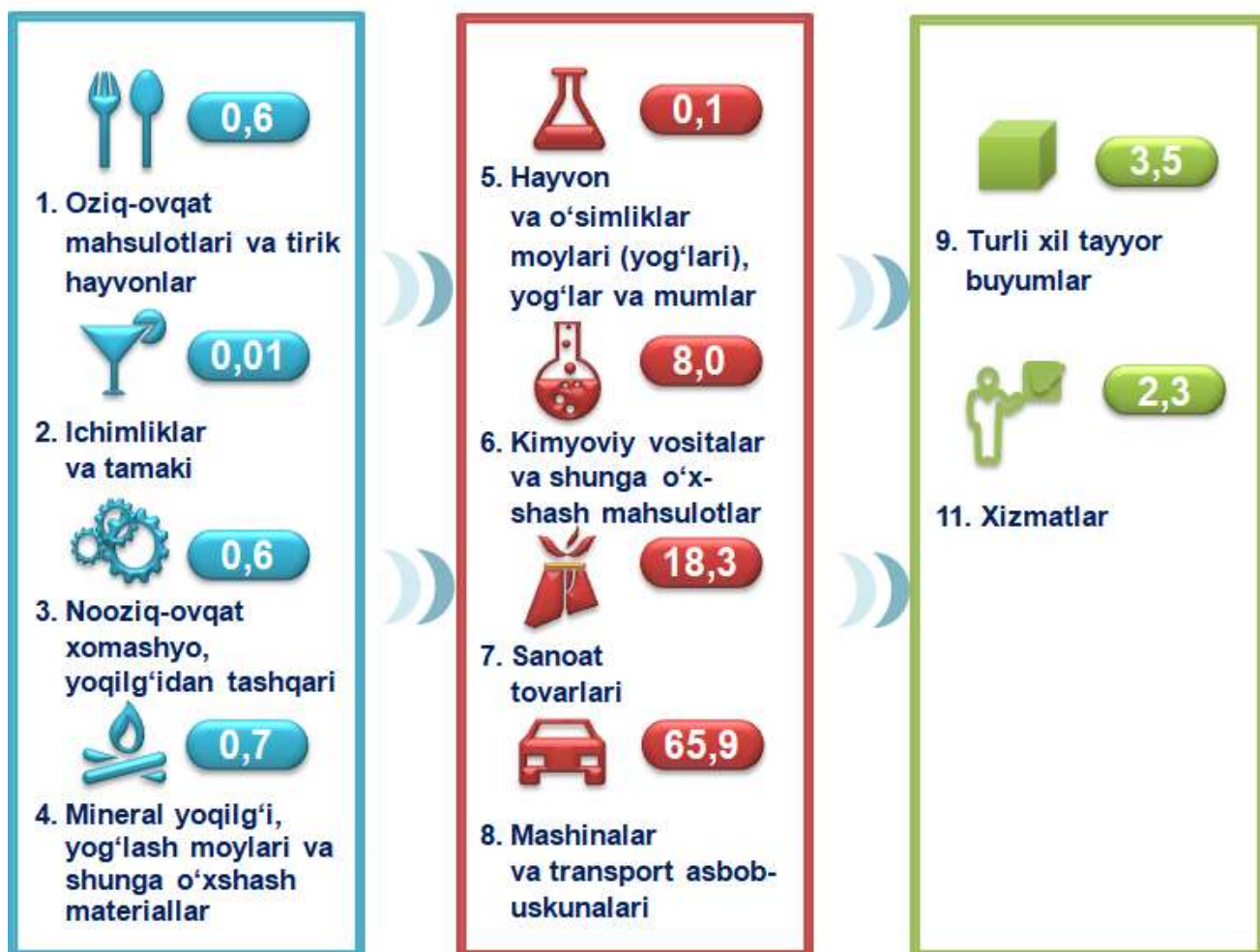
ANDIJON VILOYATINING IMPORTI

2023- yilning yanvar-may oylarida import hajmi **1 570,7** mln AQSh dollarini va 2022- yilning mos davriga nisbatan **124,1** % ni tashkil etdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (**65,9** %), sanoat tovarlari (**18,3** %) hamda kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar (**8,0** %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2023- yil yanvar-may, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023- yilning yanvar-may oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **12,8** mln AQSh dollariga ko'paydi va **1 535,5** mln AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa **35,2** mln AQSh dollariga yetdi.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI (yanvar-may, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nis- batan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami import	1 266,1	1 570,7	169,9	124,1	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	8,5	9,5	110,7	111,3	0,7	0,6
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,2	86,3 b.	159,6	0,01	0,01
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	7,7	9,1	114,6	118,6	0,6	0,6
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	4,3	11,2	96,5	2,2 b.	0,3	0,7
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,01	1,8	1,6	260,2 b.	0,001	0,1
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	80,0	125,9	158,8	157,4	6,3	8,0
Sanoat tovarlari	265,4	287,9	188,9	108,5	21,0	18,3
Mashinalar va transport asbob- uskunalari	800,3	1034,7	170,9	129,3	63,2	65,9
Turli xil tayyor buyumlar	49,2	55,2	149,6	112,1	3,9	3,5
Xizmatlar	50,7	35,2	149,7	69,5	4,0	2,3

XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR IMPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-may)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	3 736,3	2,2 b.
Sabzavotlar va mevalar	1 917,5	2,2 b.
Tirik hayvonlar, 03 bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	1 022,4	2,1 b.
Sut mahsulotlari va qush tuxumlari	882,8	26,2
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	173,5	159,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	3 091,9	147,1
Probka va yog'och-taxtalar	2 752,5	125,1
Tabiiy kauchuk (sun'iy va regeneratsiya qilingan rezina ham)	2 098,4	161,4
Hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari, boshqa joyda tasniflanmagan	844,7	78,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Ko'mir, koks va briketlar	6 521,3	2,6 b.
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	4 624,7	2,6 b.
Tabiiy yoki sun'iy gaz	57,5	4,0 b.
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	1 731,8	253,9 b.
Hayvonlar va o'simliklar moylari va yog'lari, qayta ishlangan; hayvonlar va o'simliklardan kelib chiqqan mumlar	122,7	399,8 b.
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyo moddalari	49 510,8	194,8
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	24 001,6	2,8 b.
Birlamchi shakldagi plastmassalar	20 737,7	93,7
Bo'yaydigan va terini oshlovchi moddalar va bo'yoqlar	11 635,3	121,5

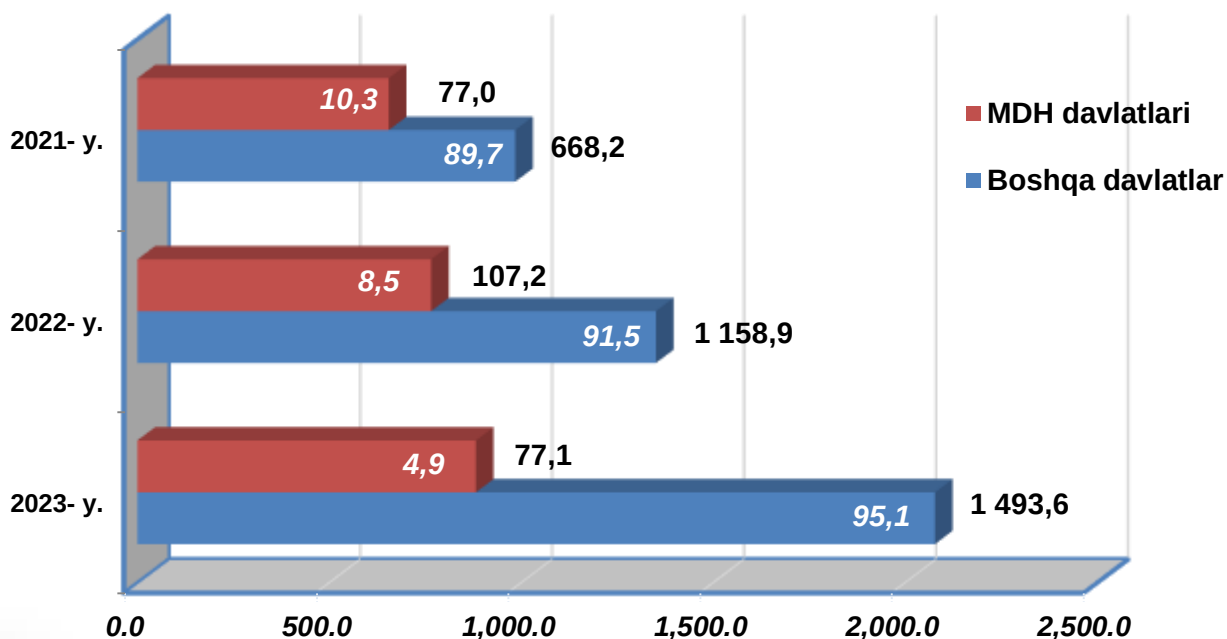
XSST bo'limi nomi	Ming AQSh dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
Rezina buyumlari, boshqa joyda tasniflanmagan	104 117,2	190,7
Cho'yan va po'lat	74 096,8	82,3
Metallardan tayyorlangan buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	65 232,2	81,4
To'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar	27 389,9	110,3
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Avtomobillar (havo podushkalaridagi transport vositalari ham)	699 818,3	116,7
Sanoat uchun maxsus bo'lmagan mashinalar va asbob-uskunalar va ularning detallari, boshqa joyda tasniflanmagan	92 923,4	180,0
Aniq sohalar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	91 235,8	98,4
Elektr mashinalari, apparatlar va asboblari, boshqa joyda tasniflanmagan, va ularning elektr qismlari (boshqa joyda tasniflanmagan elektr maishiy asboblarning elektr bo'lmagan qismlari ham)	65 565,7	2,0 b.
Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari, boshqa joyda tasniflanmagan	28 509,2	123,8
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash tikilgan mebel	14 643,8	83,0
Har xil tayyor buyumlar, boshqa joyda tasniflanmagan	8 095,0	139,4
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunolari uchun armatura va mahkamlash moslamalari, boshqa joyda tasniflanmagan	2 123,4	2,4 b.

2023- yil yanvar-may natijalariga ko'ra MDH mamlakatlaridan import ulushi **4,9 %** ni tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **3,6 %** ga kamaydi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-may, mln AQSh dollari, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-may oylarida Andijon viloyati **62** ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Koreya Respublikasi, XXR, Braziliya, Meksika, AQSh, Rossiya Federatsiyasi va Turkiya) jami importning **9,0** qismini tashkil etdi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-may, % da)

ANDIJON VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-may, yillar kesimida)

Davlatlar	Mln AQSh dollari		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Koreya Respublikasi	737,1	631,1	173,6	85,6	1	1
Xitoy	265,3	471,0	2,1 b.	177,5	2	2
Braziliya	9,3	95,1	153,9	10,2 b.	10	3
Meksika	2,3	79,1	156,8	33,8 b.	19	4
AQSh	27,9	60,4	99,4	2,2 b.	4	5
Rossiya Federatsiyasi	87,4	52,4	160,1	59,9	3	6
Turkiya	26,1	32,4	99,9	124,3	5	7
Hindiston	14,1	27,0	187,3	191,7	7	8
Germaniya	8,0	24,1	2,0 b.	3,0 b.	11	9
Qirg'iziston	12,2	14,2	83,5	116,6	8	10
Slovakiya	5,1	12,8	177,3	2,5 b.	13	11
Chexiya	10,0	9,0	2,8 b.	90,7	9	12
Italiya	6,6	7,6	143,9	115,9	12	13
Polsha	4,0	6,1	91,7	151,5	15	14
Eron Islom Respublikasi	3,8	5,2	114,1	136,2	16	15
Tailand	4,1	5,1	41,9	123,5	14	16
Qozog'iston	3,0	4,2	80,9	137,8	18	17
Tayvan	2,3	3,2	4,7 b.	140,8	20	18
Belarus	2,3	3,0	2,1 b.	133,4	21	19
Vetnam	0,1	2,9	23,4	25,2 b.	47	20

ANDIJON VILOYATIINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2023- yil yanvar-may)

	Hajm mln AQSh dollari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Andijon viloyati	1 570,7	124,1	100,0
Andijon sh.	213,8	126,9	13,6
Xonobod sh.	35,6	207,7	2,3
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	8,7	209,7	0,6
Andijon	21,5	98,1	1,4
Baliqchi	1,6	21,5	0,1
Bo'ston	0,8	156,2	0,1
Buloqboshi	30,4	998,9	1,9
Jalaquduq	3,2	157,0	0,2
Izboskan	2,8	65,4	0,2
Ulug'nor	1,2	47,8	0,1
Qo'rg'ontepa	9,9	69,7	0,6
Asaka	1 195,7	123,8	76,1
Marhamat	4,0	85,5	0,3
Shahrixon	16,6	67,6	1,1
Paxtaobod	3,2	84,7	0,2
Xo'jaobod	21,0	110,3	1,3

Eng yuqori hajm,
mln AQSh dollari

Asaka

1 195,3

Andijon sh.

213,8

Xonobod sh.

35,6

Eng quyi hajm,
mln AQSh dollari

Baliqchi

1,6

Ulug'nor

1,2

Bo'ston

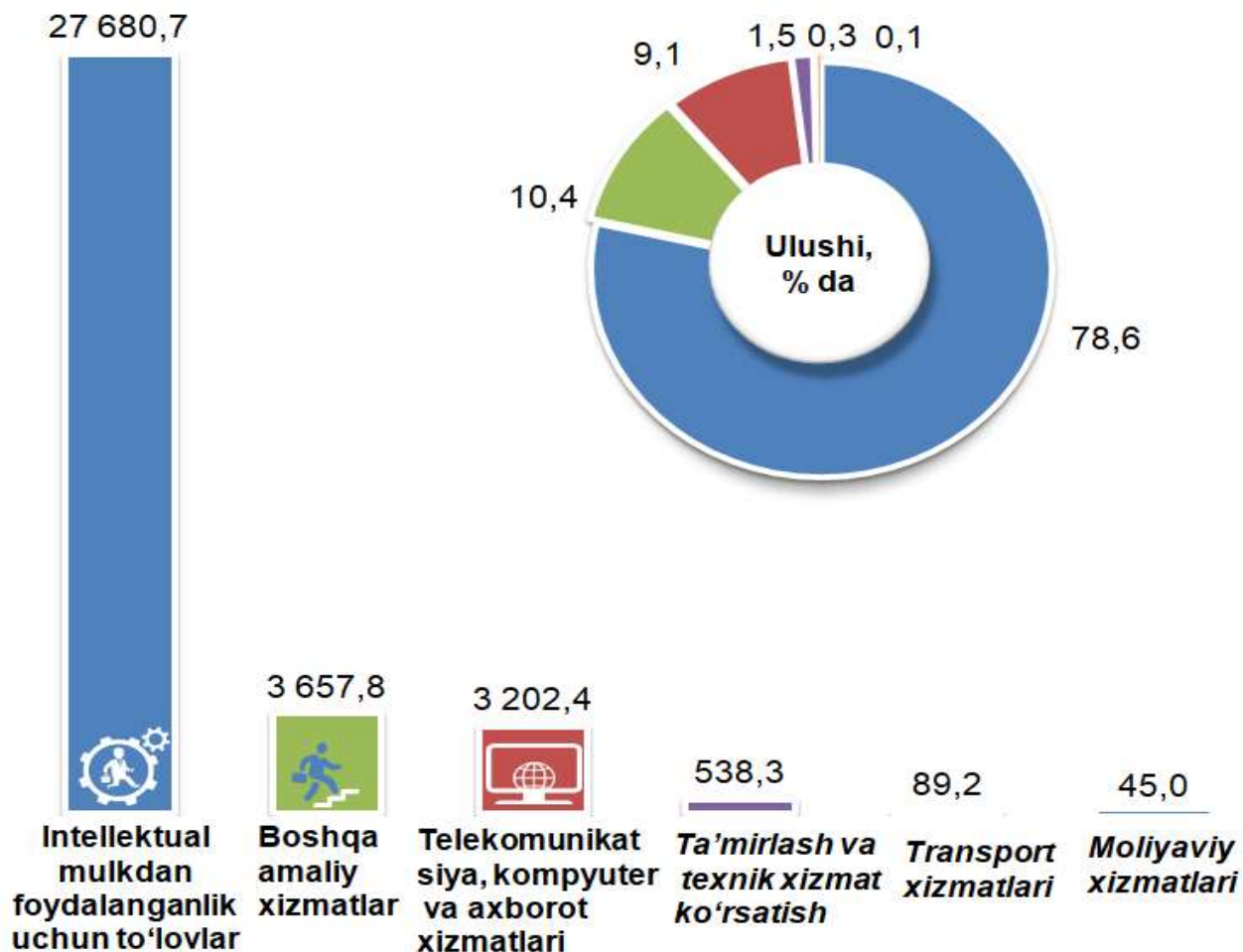
0,8

Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani **76,4 %** bilan **1 195,7** mln AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Bo'ston tumani **0,05 %** bilan **0,8** mln AQSh dollarini tashkil etdi.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI

(2023- yil yanvar-may, ulushi, % da)

2023- yilning yanvar-may oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi **35,2** mln AQSh dollarini yoki jami import hajmining **2,2** % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan **30,5** % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi Intellectual mulkdan foydalanganlik uchun to'lovlar, boshqa joyda tasniflanmagan (**78,6** %), amaliy xizmatlar (**10,4** %) ga tegishli bo'ldi.

MASHINALAR VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALAR IMPORTI

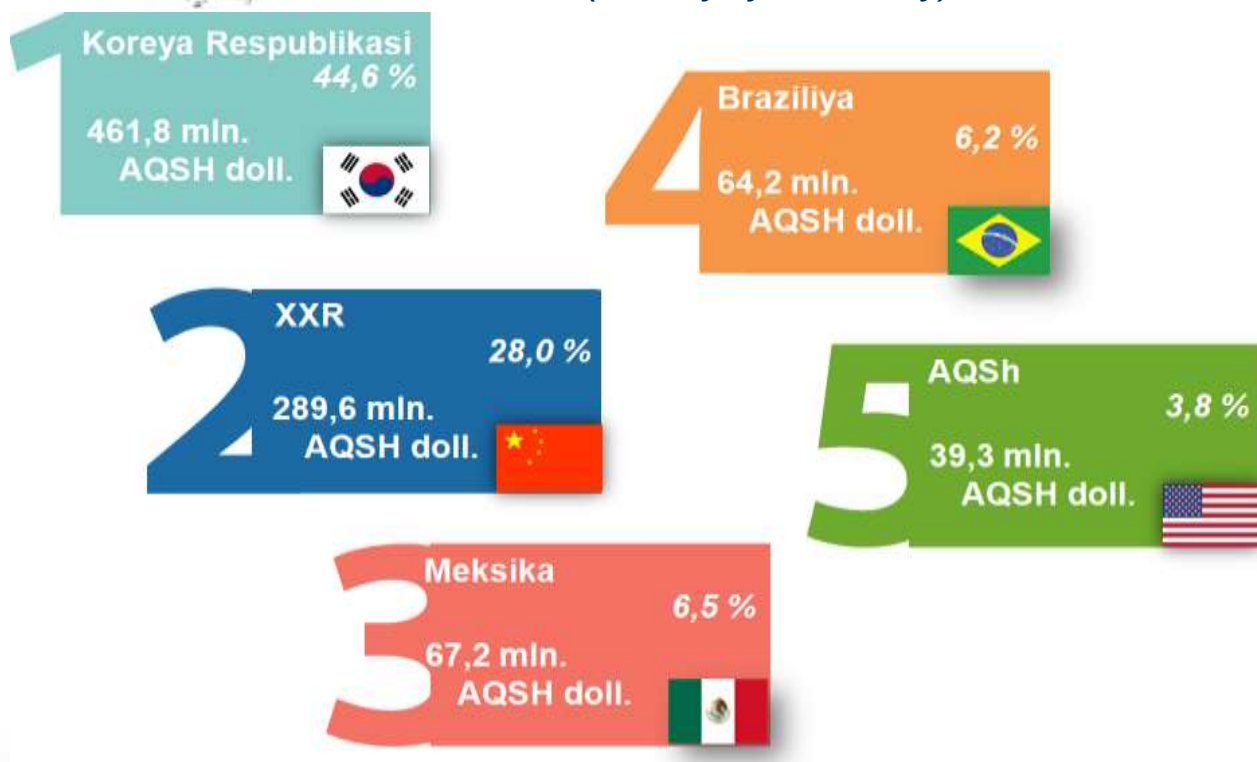

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2023- yil yanvar-may oylarida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunalari hajmi **800,3** mln AQSh dollarini tashkil etib, 2022- yilning shu davriga nisbatan **29,3** % ga ko'paydi va importning umumiy hajmidagi ulushi **65,9** % ga yetdi.

MASHINA VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALAR IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-may)

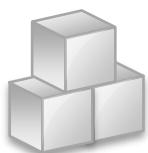
2023- yil yanvar-may oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **234,4** mln AQSh dollariga ko'paydi. Ushbu tovarlarni Andijon viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi Koreya Respublikasi – **461,8** mln AQSh dollari (**44,6** %), XXR - **289,6** mln AQSh dollari (**28,0** %) va Meksika – **67,2** mln AQSh dollari (**6,5** %) kabi davlatlarga to'g'ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2023- yil yanvar-may oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi **287,9** mln AQSh dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **8,5** % ga ko'paydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi **18,3** % ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR

(2023- yil yanvar-may, ulushi, % da)

126,4 mln. AQSH doll.
ulushi – 43,9 %

XXR

76,0 mln. AQSH doll.
ulushi – 26,4 %

Koreya
Respublikasi

21,0 mln. AQSH doll.
ulushi – 7,3 %

Rossiya
Federasiyasi

20,5 mln. AQSH doll.
ulushi – 7,1 %

Braziliya

10,1 mln. AQSH doll.
ulushi – 3,5 %

Slovakiya

Sanoat mahsulotlari importi asosan rezina buyumlari (**104,8** mln AQSh dollari), cho'yan yoki legirlanmagan po'lat (**74,1** mln AQSh dollari), metallardan tayyorlangan buyumlar (**65,2** mln AQSh dollari), to'qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o'xshash mahsulotlar (**27,4** mln AQSh dollari) va boshqalardan tashkil topgan.